

UGOTAVLJANJE REZIDENTSKEGA STATUSA

Pojasnilo DURS, št. 42105-78/2006, 30. 6. 2006

Zavezanec prosi za nekaj splošnih pojasnil v zvezi s postopkom ugotavljanja rezidentskega statusa po Zakonu o dohodnini – ZDoh-1 (Uradni list RS, št. 59/06 – UPB4) in po mednarodnih pogodbah o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja (v nadaljevanju: konvencije).

Ugotavljanje rezidentskega statusa po ZDoh-1 in po konvencijah

V zvezi z vprašanjem, ali lahko slovenski davčni organ ponovno odloča o stvari, o kateri je že odločila druga država pogodbenica (konkretno je to ugotavljanje rezidentskega statusa zavezanca) in o tem že izdala pravni akt za tega zavezanca, pojasnjujemo, da lahko posameznik velja hkrati za rezidenta v več državah v istem obdobju po določbah notranjih zakonodaj teh držav. Tako pravi akt o rezidentskem statusu posameznika (odločba, potrdilo), ki ga je že izdal tuji davčni organ, ne preprečuje slovenskemu davčnemu organu, da odloči o že vloženi vlogi posameznika za ugotovitev njegovega rezidentskega statusa v skladu z ZDoh-1.

Prelomna pravila za določitev rezidentstva po konvenciji, ki jih navadno vsebuje 4. člen konvencije, se uporabijo le pri dvojnem rezidentstvu, ko je treba rezidentstvo posameznika presojati glede na taksativno določene kriterije. Če je torej posameznik davčni rezident obeh držav pogodbenic po določbah njunih notranjih davčnih zakonodaj (najpogosteje po kriteriju stalnega prebivališča, običajnega prebivališča, navzočnosti skupaj več kakor 183 dni), se ponavadi kot prvi kriterij za opredelitev njegovega rezidentstva po konvenciji uporabi kriterij »stalnega prebivališča«.

»Stalnega prebivališča oziroma stalnega doma« po konvenciji pa ne gre avtomatično v vseh primerih enačiti s kategorijo registriranega »stalnega prebivališča« po slovenski zakonodaji. Medtem ko ima večinoma posameznik, ki ima v Sloveniji registrirano »stalno prebivališče«, v Sloveniji tudi stalni dom, kakor je opredeljen v 4. členu konvencije, so možni tudi primeri, ko je iz dejstev in okoliščin razvidno, da ima posameznik stalni dom drugje. To pomeni, da je treba takrat, ko je posameznik rezident dveh držav pogodbenic v skladu z njuno notranjo zakonodajo in se določa rezidentstvo samo v eni državi, na podlagi dejstev in okoliščin posameznega primera presojati, v kateri državi je pogoj »stalnega prebivališča oziroma stalnega doma« res izpolnjen. Stalnost doma se, kakor že navedeno, ugotavlja na podlagi dejstev in okoliščin posameznega primera, iz katerih mora biti razvidno, da je posameznik dom uredil in ga vzdržuje za stalno uporabo in to ni zgolj začasno prebivanje. Stalni dom je torej prebivališče, ki mora biti zavezancu na voljo ves čas (nepretrgoma) in ne zgolj občasno.

Pri tem je treba opozoriti na možnost, da oseba, ki meni oziroma vztraja pri trditvi, da je po določbah konvencije samo davčni rezident druge države pogodbenice, sproži postopek ugotavljanja davčnega rezidentstva po določbah te konvencije pri pristojnem organu druge države pogodbenice, ki začne postopek dogovarjanja o pravilni uporabi prelomnih pravil za dvojne rezidente iz konvencije s slovenskim pristojnim organom (Ministrstvo za finance RS). Na to možnost je treba zavezanca posebej opozoriti.

Ker pa ni nujno, da je bil posameznik, ki je davčni rezident v enem letu, rezident tudi v preteklih letih oziroma da bo rezident tudi v prihodnjih davčnih letih, se načeloma rezidentstvo presoja za vsako davčno leto posebej in neodvisno. To pa ne pomeni, da mora posameznik, ki postane rezident Slovenije na primer sredi davčnega leta, predložiti novo vlogo za ugotovitev rezidentskega statusa za vsako naslednje leto posebej, če se dejstva in okoliščine, ki vplivajo na njegov status, ne spremenijo. Upošteva se navedeno, se v odločbi o ugotovitvi rezidentskega statusa določi tudi obdobje, za katero se opredeli rezidentski status posameznika. Obdobje se praviloma ne

konča, razen kadar je na primer na podlagi predložene pogodbe o zaposlitvi za določen čas vnaprej (npr. dve leti) nedvoumno razvidno, da takšen posameznik prebiva v Sloveniji le zaradi zaposlitve in bo po preteku dobe, določene v pogodbi o zaposlitvi, Slovenijo zapustil. Tedaj je treba nujno opozoriti zavezanca na dolžnost seznaitve davčnega organa z morebitnimi pozneje spremenjenimi okoliščinami, ki vplivajo na njegov status rezidenta, zaradi ugotovitve spremenjenega stanja (če bi se npr. prebivanje omenjenega posameznika v Sloveniji podaljšalo nad čas, določen v pogodbi o zaposlitvi).

V zvezi z navedenim navajamo primer, ko je na primer iz pogodbe o zaposlitvi razvidno, da je ta sklenjena za obdobje april 2006–maj 2007: tedaj se posamezniku prizna status rezidenta od dneva njegovega prihoda v Slovenijo, vendar največ do konca leta 2006, ker bo v letu 2007 prebival v Sloveniji manj kakor 183 dni. Če pa bi imel zavezanec sklenjeno pogodbo o zaposlitvi do novembra 2007, bi se mu status rezidenta Slovenije lahko priznal vse do izteka pogodbe o zaposlitvi, to je do novembra 2007.